

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

Podplukovník pěch. Bohumil Boček
a štábní kapitán pěch. Karel Nováček:

Nové cvičební řady pěchoty.

V předpise P-I-1, „Cvičební řád pro pěchotu — pořadový výcvik“, je v jeho úvodu, že nový Cvičební řád je rozdělen na 3 samostatné díly: na výcvik pořadový P-I-1, bojový P-I-2 a polní P-I-3.

Srovnáme-li nový P-I-1 s dosavadním P-I-1a (takto byl dosavadní P-I-1 přejmenován, aby nebyly do jeho zrušení dva předpisy stejné značky), vidíme podstatnou změnu, totiž přesné rozlišení výcviku pořadového od bojového a polního; P-I-1 obsahuje nyní jen skutečné pořadové cviky, a proto zde již není „K zemi“, „Vztyk“ a p., které zřejmě náleží do bojového výcviku.

Ač v celku je v P-I-1 ponechán pořadový výcvik podle P-I-1a, jsou v něm některé změny na pohled nepatrné, ale pro výcvik a jeho zjednodušení jistě významné. Je to na př. zrušení provádění cviků na návěští, vynechání obrátů za poklusu, takže nyní se mění směr za poklusu zatáčením, úprava provádění „K noze zbraň“ z polohy pušky na řemeni, úprava držení pušky v ponosu, přesné popsání cviků při nasazení a skrytí bodáku, zavedení cviků s puškou při přísaze a p. Ve výcviku družstva vidíme, že se nyní družstvo nedělí již na roje a že je tomu celý jeho pořadový výcvik přizpůsoben. Družstvo i četa nastupuje nyní pravým křídlem za velitele, nově je upraveno vyřizování a zákryt v jednotkách — vojíní druhého řádu nepředpažují ani neupažují. Do čety byl organizačně zařazen pozorovatel a spojka, přeměny tvarů v jednotkách byly podstatně zjednodušeny. U počt je jen stanoven způsob jejich provádění pro nácvik, ježto kdy, komu a za jakých okolností má být počta vzdána, je obsaženo (nebo bude tam pojata) ve Služebním řádě A-I-1. Tolik jen stručně o P-I-1.

Nyní byl vydán druhý díl Cvičebního řádu „P-I-2“. Tento díl předpisu při srovnání s II. dílem P-I-1a je daleko obsáhlejší, ježto zahrnuje i druhy boje, jež v dosavadním předpise obsaženy nebyly, nebo v míře naprosto nedostačující.

V celém předpise je patrná snaha podat věc konkrétně — pokud to předpis dovoluje — řešit otázky jen se zřetelem na skutečný boj a vyhnout se umělkování.

Nevyčerpáme vše, co předpis přináší; chceme poukázat v hlavních rysech na rozdíly mezi P-I-1a a novým Cvičebním řádem a zachytit ducha a smysl nového předpisu.

Část I. Pojmy a značky. Předpis začíná výpočtem pojmů, které v textu předpisu nejsou definovány, aby čtenář znal smysl pojmů dříve, než počne předpis studovat. Definováním významu jednotlivých slov nabývají tato slova určitého neměnitelného smyslu, aby chápání vojenské mluvy bylo jednotné. Vyčkávací postavení nahrazuje dřívější hotovostní postavení, místo palebné přípravy je nyní palba přípravná, osa postupu je nahrazena osou přemístění. Pojmy jsou srovnány v předpise podle materie.

Aby nebylo třeba u jednotlivých obrázků textu vysvětlovat smysl značek, jsou značky, které se v předpise vyskytují, uvedeny na začátku předpisu. Při znázornění paleb kulometů byl zachován způsob předpisu P-II-1, je však jednodušší; znázornění přestřelování a prostřelování uvedeno není. Značky pro prostory postřelované dělostřelectvem, granátometry nebo minomety jsou velmi jednoduché; prostor postřelovaný dělostřelectvem se označí jen kolečkem bez jakéhokoliv jiného označení, ježto se tato palba nejčastěji vyskytuje, ostatní palby na prostory se označují obdobně s přidáním písmene „G“ nebo „M“, podle toho, je-li prostor postřelován granátometry nebo minomety.

Část II. Pěchota jako hlavní zbraň. Předpis právem zdůrazňuje důležité poslání pěchoty: „Pěchota je hlavní zbraň. Plní nejdůležitější úkoly v boji a rozhoduje jej tím, že ničí nepřítel, dobývá terén a drží jej proti nepříteli. Je základní a nejpočetnější složkou vyšších jednotek. Podle ní se zakládá jejich boj a řídí činnost ostatních zbraní. Ty jsou k tomu, aby pracovaly v její prospěch. Žádná ji nemůže nahradit v celé její úloze.“ Předpis pamatuje i na stinné stránky „královny zbraní“: „Pěchota velmi podléhá účinkům palby a rychle se tělesně a duševně vyčerpává“, a proto říká dále: „Její podniky mají být proto dobře připraveny, podporovány a chráněny palbou ostatních zbraní, aby byla ušetřena neúspěchu a neúměrných i zbytečných ztrát. Před bojem má být ušetřena všeho, co ji vyčerpává, aby bylo v boji dosaženo její největší výkonnosti. Má být zasažena s rozvahou pro úkony jí úměrné a vystřídána včas, dokud není úplně vyčerpána.“

Na důležitost mravní a tělesné hodnoty pěchoty klade předpis značný důraz, ježto, jak říká, je to mravní síla, podepřená tělesnou zdatností, která rozhoduje každý boj.

Ve zbraních je uveden v předpise pěchotní kanon jako doprovodná zbraň pěchoty, zvláště způsobila proti útočné vzbě.

V organizaci pěchoty jsou též velitelské orgány každého velitelského stupně, aby nebylo zapomenuto na jejich používání a velitel mohl zasahovat do průběhu boje.

V hlavě „Výcvik pěchoty“ je všeobecně stanoven stupeň, jehož má být při výcviku dosaženo. Způsob provádění výcviku je obsažen jednak ve výcviku jednotlivce a jednotek, jednak, a to podrobně, bude o něm pojednáno ve Směrnících pro výcvik pěchoty.

Velitelé pěchoty. O vlastnostech velitelů sice pojednává předpis s hlediska všeobecného, aniž odlišuje jednotlivé velitelské stupně, ale jen s hlediska pěchoty samé. Všimněme si aspoň některých ustanovení: „Velitelé pěchoty velí hlavní zbraní, dávají úkoly zbraním pěchotu podporujícím, vedou boj za nejtěžších podmínek a rozhodují o jeho úspěchu. Musí mít proto hodnotu mravní a duševní v nejvyšší míře a jejich výcviku musí být věnována největší péče.“ Dále předpis vypočítává povinnosti velitelů pěchoty a říká: „Aby toho dosáhli, musí mít důvěru v sebe, pevný charakter a v jednání se vyznačovat klidem, rozvahou, pevností, rozhodností a vnitřní ukázněností. Zvláště v těžkých a často se měnících situacích boje, kdy rozkazy nedojdou nebo již neodpovídají okolnostem, musí jednat samostatně a iniciativně, neboť na tom závisí příznivý výsledek boje. Předpis nezapomíná ani na hmotné potřeby pěchoty: „Stálá starost o hmotné a duševní potřeby podřízené jednotky vyžaduje u pěchoty se zřetelem na těžší podmínky boje, aby jí velitelé pěchoty věnovali zvýšenou pozornost,

poněvadž tyto potřeby jsou nezbytným základem tělesné a mravní zdatnosti pěchoty a protože pěchota snadněji podléhá vyčerpání než ostatní zbraně.“

Část III. Součinnost pěchoty s ostatními zbraněmi. Zde jsou obsaženy hlavní zásady o dělostřelectvu, letectvu, jezdecktvu, ženijním a telegrafním vojsku se zřetelem na věci potřebné pro důstojníka pěchoty při součinnosti s nimi.

Část IV. Složky boje pěchoty. Tato část chyběla v dřívějším předpise vůbec, ač je pro velitele pěchoty velmi důležitá.

Základní složkou boje pěchoty je palba a pohyb. Žádný z obou nestačí v boji sám o sobě. Podle druhu boje uplatňuje se každý z obou různě. Palba je vždy hlavním činitelem, ale je jen prostředkem, který umožňuje pohyb. Pohyb musí být vždy palbou zajištěn a účinků palby musí být pohybem využito. Je-li v dalších statích pojednáno o palbě a pohybu zvlášť, je to jen proto, aby látka byla úplně vyčerpána a pojednáno o všech okolnostech, které mohou na ně mít vliv. Zvláště je třeba zdůraznit převahu palby nad nepřítelem, pro niž je předpoklad plnost palby do šířky a do hloubky, což se získá počtem zbraní a manévrem palbou. Předpis však říká, že pěchota nemůže nikdy spoléhat, že dosáhne naprosté převahy palby nad nepřítelem a že současně umlčí všechny nepřátelské zbraně. Musí však vždy získat aspoň místní a dočasnou převahu palby, aby splnila svůj úkol.

Všimněme si rozvrhu palby! Ač předpis klade důraz na uspořádání palby rozvrhem, přizpůsobuje další ustanovení boji a říká, že velitel musí být pružný; podle okolností jednou vypracuje rozvrh palby podrobně, jindy jen v hrubých rysech a ponechá podřízeným více samostatnosti. Nebude na škodu, uvedeme-li doslovné odůvodnění tohoto ustanovení: „Velitel, který by vždy nařizoval podrobný rozvrh palby, jímž by však ztrácel čas, nebyl by na výši právě tak, jako velitel, který by jej nařizoval vždy povšechně, byť i rychle, avšak na újmu nejlepšího uspořádání palby. Je třeba, aby velitel volil vždy ten způsob, který úkolu a situaci nejlépe vyhovuje.“

Palby mají být zahájeny tak, aby bylo dosaženo překvapení a nebylo plýtváno střelivem. Proto stanoví předpis, že, je-li možné pozorování, konají se palby zásadně podle pozorování, t. j. když nepřítel je v prostoru nebo vniká do prostoru, který má být podle úkolu postřelován, a trvají tak dlouho, dokud jsou v něm cíle a úkol toho vyžaduje. Není-li možné pozorování (v noci, v mlze, dýmu a p.), jsou zajištěné palby spuštěny na smluvené znamení a trvají po dobu předem stanovenou, ne však déle nežli 3—5 minut a jsou opakovány na nové znamení.

Předpis nyní nerozeznává palebnou přehradu a palebnou clonu, jak je tomu v předpise P-II-1 v čl. 34. Podle tohoto článku je technické provádění přehradných paleb stejné, ať jsou konány do palebné přehrady nebo do palebné clony. Pokud jsou přehradné palby mezi sebou spojeny tak, že tvoří souvislé pásmo paleb, je to palebná přehrada. Ta ovšem někde bude důkladnější, t. j. některá místa budou postřelována i několika zbraněmi, jinde budou přehradné palby dány jen vedle sebe — dřívější palebná clona. Poněvadž není možno stanovit hranice, kdy lze ještě mluvit o palebné přehradě a kdy již jen o palebné cloně, byl stanoven jen jeden název — palebná přehrada. Nejsou-li přehradné palby mezi sebou souvislé, nemluvíme o palebné přehradě, ale jen o přehradných palbách. Předpis rozeznává podle úkolu dvojí způsob provedení palebné přehrady. První, kdy je palebná přehrada položena přímo před přední okraj obranného postavení,

čímž je využito celého metného prostoru pěchotních zbraní až do 600 m. Tento způsob bude prováděn v obraně vždy, výjimečně i v ústupovém boji, jestliže terén a jiné okolnosti jsou tak příznivé, že bude lze přerušit boj a ustoupit i na krátkou vzdálenost. Za ústupového boje bude však prováděna palebná přehrada obyčejně druhým způsobem, t. j. že přehradné palby, z nichž se palebná přehrada skládá, jsou položeny dále před přední okraj obranného postavení, takže vznikne sice jen užší palebná přehrada vzhledem k menšímu metnému prostoru zbraní na větší dálku, ale tato vzdálenost je nutná pro přerušení boje.

Na terén třeba pohlížet jako na prvek, který bojovou činnost podle druhu boje nebo svými vlastnostmi usnadňuje nebo ztěžuje; podle toho musí každý hledět co nejvíce terénu využít v svůj prospěch anebo úpravou ještě jeho hodnotu zvýšit.

V čl. 129 je stanoveno, co je terénní celek a jaký má význam. Dále je upozorněno na důležitost obhlídky terénu, kterou mají všichni velitelé, jen pokud je to možné, vždy provést.

Další složky boje — zprávy, styk a spojení, překvapení a zajištění, jsou zde probrány výstižněji, než tomu bylo dosud v G-V. O některých těchto věcech bude pojednáno ještě v P-I-3.

Manévr je nyní jasněji stanoven. V dřívějším Cvičebním řádě se vztahoval hlavně k použití záloh (čl. 577 a 578) a k pohybu. Nový předpis říká v hlavě 6: „Velitel uskutečňuje manévr tím, že své prostředky určitým způsobem uspořádá, dá jim úkoly a vede jejich boj, jak je v daném prostoru a čase nejvýhodnější k uskutečnění převahy nad nepřítelem a k dosažení rozhodného úspěchu.“ V souhrnu lze tedy říci, že každá bojová činnost je manévr. Bude vhodné podívat se, co říká o převaze prostředků. Převahu prostředků uskutečňuje velitel počtem a mravní a hmotnou hodnotou prostředků, rychlostí jednání, součinností všech za společným cílem a překvapením nepřítele při vlastním zajištění. Nemůže ji zpravidla uskutečnit všude, ale musí ji uskutečnit v určitém čase na tom místě, kde chce boj rozhodnout, a to úsporou sil na jiných místech, volbou vhodného terénu, působením na slabá a citlivá místa nepřítele a volbou vhodné doby k provedení. Předpis dále říká, že se v útočném boji jeví buď jako manévr boční — obchvat, anebo manévr čelní — průlom. Obchvat je pak ještě v předpise rozdělen na obchvat křídla, boku a týlu. Obchvat křídla a boku jsou dvě společné akce, vedené v různých směrech, a to akce čelní, která má nepřítele donutit, aby neunikl před dovršením manévru a aby nemohl čelit akci boční. Obchvat týlu se vede ze vzdáleného směru a nezávisle na akci čelní.

Rozhodnutí. Ač předpis nevyjímá žádného velitele z povinnosti rozhodnout se, stanoví, že čím je jednotka menší, tím je rozhodnutí velitele jednodušší, protože úkol je dán tak podrobně, že obsahuje zpravidla i způsob provedení.

V hlavě „Rozkaz“ stanoví předpis, co má rozkaz obsahovat, a rozděluje rozkazy na rozkazy všeobecné, zvláštní a přípravné. V úkolu je důležité ustanovení, že úkol je dáván různě podrobně podle toho, má-li být dána větší nebo menší volnost samostatnosti a iniciativě podřízeného velitele. Jeho provedení je dáváno pro první údobí podrobně, pro další údobí, jen když je to možné a je-li toho třeba, jen všeobecně. U malých jednotek (až do roty v to) mohou být úkoly dávány v útoku a v obraně jen od cíle k cíli, pokud jest je vidět a pokud je možno dát je přímo v terénu. Bude vhodné připomenout také ustanovení předpisu, že schemata rozkazů u jednotek

jsou jen návodem pro velitele a tito velitelé že musí v svých rozkazech nařizovat jen to, co dané situaci odpovídá. Počáteční rozkaz je vždy úplný, během boje se podle potřeby doplňuje. O úpravě rozkazů, hlášení a zpráv bude pojednáno v P-I-3.

S e s t a v a. Je těžko často rozlišit tvary od sestavy; proto byly vzaty pro sestavu jednotky, které mají již zálohu, což je podle předpisu teprve rota, ježto četa má zálohu jen výjimečně, je-li samostatná. S tohoto hlediska je u družstva a čety mluveno jen o tvaru, od roty výše jen o sestavě.

Předpis rozeznává jednotky zasazené a zálohy. Jednotky zasazené mají bojový úkol a jsou pro velitele vydány, neboť jim nemůže dát v boji pod palbou nové úkoly, vyžadující větší změny směru a členění. Ostatní jednotky jsou zálohy.

V e d e n í b o j e je pro velitele činnost velmi důležitá a o jeho podmínkách je pojednáno v hlavě 10.

V části V. je boj povšechně rozdělen na boj útočný a obranný. Útočný boj má ještě různá údobí: přibližování, zjednávání dotyku, útok a pronásledování.

Obranný boj je rozdělen na obranu terénu (boj na místě), ústupový boj a ústup. Ústupový boj a ústup je vlastně také obrana, třebaš ne terénu, ale vlastních sil, protože nemáme tolik prostředků, abychom mohli s úspěchem klást odpor na místě, bráníme se dočasně, nedáme se upoutat bojem zblízka a ustoupíme. Vyhýbáme se boji tak dlouho, dokud nemáme prostředky na obranu na místě nebo pro útočný boj. Proto i ústupový boj a ústup náleží právem do celkového pojetí obranného boje.

Část VI. Zvláštní druhy boje pěchoty jsou v P-I-2 popsány mnohem podrobněji, nežli v dřívějším předpise. Ten měl o nich 52 článků, kdežto v P-I-2 je 145 článků. Dříve byly rozděleny zvlášť do útočného a zvlášť do obranného boje, nyní jsou pohromadě a pojednání o nich je rozděleno na všeobecné vlastnosti, na útočný a na obranný boj.

Nově byly do předpisu pojaty: obrana proti letadlům, boj v horách, boj v mlze a dýmu, boj ve sněhu, boj proti atakujícímu jezdecku a drobná válka.

Zvlášť je podrobně pojednáno o boji s útočnou vzbou a obraně proti ní, o obraně proti letadlům, o boji v lese, o boji v osadách, o boji v horách a o boji v noci.

B o j s ú t o č n o u v o z b o u a o b r a n a p r o t i n í obsahuje prostředky útočné vzbou, jak jsou v boji organizovány, a jejich výkonnost; nejdůležitější část pojednání — boj s útočnou vzbou — je hodně podrobná a obsáhlá. Zde třeba upozornit na čl. 319: „Hlavní zásadou pro použití tanků je, aby se jich použilo hromadně. Pěchotě nejsou zpravidla přidělovány. Spolupráci s ní zajišťuje velitel vyšší jednotky tím, že podnik připraví a řídí. Jsou pro pěchotu prostředkem, který bude pracovat jen s určitou její jednotkou a při určitém podniku omezeného trvání.“ Velitel pěchoty, s nímž tanky spolupracují (podle čl. 322), označí veliteli jednotky tanků známé odpory a umístění nepřátelských zbraní a oznámí mu svá přání. Velitel jednotky tanků si vyžádá podle potřeby ochranu palbou jednotek pěchoty a pomoc při úpravě cest pro tanky. Smluví též způsoby vzájemného spojení.

Na mnoha místech v předpise je upozorňováno na obranu proti útočné vzbě. Protože každá jednotka má pro ni prostředky, musí velitelé vždy na ni pamatovat a je součástí každého rozkazu.

Také obrana proti letadlům nabyla velké důležitosti. V hlavě 2 jsou vyjmenovány její prostředky, jejich součinnost a jak se pěchota proti letadlům brání. Důležité je ustanovení z čl. 349, že pěchota musí být stále pohotova bránit se proti letectvu, z čl. 351 „Jednotky, které jsou v přímém boji s pozemním nepřítelem (malé jednotky), nezasahují proti nepříteli ve vzduchu. Jsou-li jednotky v pohybu, využívají krytů (skrytů) a rozčleňují se; nastalo-li by však využitím krytů nebo rozčleněním sestavy zdržení, které by mohlo ohrozit včasné splnění úkolu, je v o d í t k e m časové vymezení úkolu“.

V P-I-2 je rozdíl oproti Sm 86, „Kulometný protiletadlový výcvik“, což bude třeba v Sm 86 doplnit. V čl. 353 P-I-2 je, že kulometná palebná jednotka proti letadlům má 4 kulometry. V pěších rotách mohou mít palebné jednotky proti letadlům také jen 3 kulometry, a to tehdy, když není vhodné trhat svazky čet. Toto poslední ustanovení v Sm 86 obsaženo není.

V kulometné obraně proti letadlům není již, jak je v P-II-1, hlásná služba, nýbrž pozorování. Hlásná služba je ponechána jen u vyšších jednotek a u teritoriální OPL.

V hlavě 2 jsou mnohé věci, které jsou již obsaženy v P-II-1 a v Sm 86, protože tyto předpisy byly dříve vydány a látka, která jinak náleží do základního předpisu pěchoty P-I-2, nebyla by do jeho vydání v nich úplná.

V hlavě 7 — B o j v h o r á c h —, ač zahrnuje všechna zásadní ustanovení, nejsou vyčerpány jeho všechny podrobnosti, zvláště technického rázu. Bude třeba o tom vydat zvláštní příručku.

Část VII.—XII. Výcvik jednotlivce a jednotek.

Jak již výše uvedeno, jsou části všeobecné probrány dosti široce. Tato okolnost se odráží u výcviku jednotek v tom, že se všeobecné zásady již neopakují, nýbrž aplikují na jednotku, o níž jde. U jednotlivých jednotek je pak patrná snaha, aby čím nižší velitel, tím spíše měl stať o této jednotce úplnější, bez častých odvolávání na části všeobecné, ježto tyto části budou pro něj stylisticky méně přístupné, a je vhodnější, aby na př. velitel družstva našel v předpise výcvik družstva úplný. Této zásady není ovšem třeba dbát u výcviku větších jednotek — praporu a pluku, částečně i roty.

Všeobecně je výcvik jednotlivce a jednotek rozdělen takto:

- a) povinnosti velitele (jednotlivce), jeho velitelských orgánů a podřízených v boji,
- b) technický výcvik (až do roty v to),
- c) taktický výcvik a
- d) osnova výcviku.

Výcvik jednotlivce.

Technický výcvik jednotlivce. Předpis praví, že účelem tohoto výcviku je vedle naučení všem základním úkonům kteréhokoli vojína v družstvu z m e c h a n i s o v a t cviky a pohyby, aby je vojín konal takřka podvědomě a mohl v boji veškerou svou pozornost věnovat nepříteli.

Dále je vypočítáno, co vše náleží k technickému výcviku jednotlivce, a je dán i požadavek stupně výcviku. Všimneme-li si jen některých předmětů, vidíme, že na př. ve střelbě z pušky má být každý vojín vycvičen tak, aby zasáhl cíl do 400 m, vybraní střelci (střelci I. třídy) do 600 m. Mimo jiné má být věnována péče výcviku ve střelbě letmou ranou; k tomu sluší podotknout, že zde není míněna letmá rána podle definice předp. P-III-1,

sešit 2, str. 34, nýbrž i výstřel na nejbližší vzdálenost bez zamíření, na př. za zteče z polohy pušky „na bodák“. Ve střelbě z lehkého kulometu má být průměrný střelec vycvičen tak, aby spolehlivě zasáhl cíl do 700 m, vybraní střelci do 1200 m. Mimo jiné má být věnována péče prostřelování a přestřelování, jehož podmínky budou stanoveny v nově upraveném předpise P-III-1. Ve střelbě z pistole má být voják vyzbrojený pistolí vycvičen tak, aby zasáhl cíle náhle se objevující do vzdálenosti 50 m.

Z požadavků je patrné, že předpis kladé velký důraz na střelbu; nemá však být cvičena pro ni samu, nýbrž již výcvik má být přizpůsoben potřebám boje. Zde třeba podotknout, že stylisace předpisu nezakazuje možnost použít zbraně i na větší vzdálenost, než jaké jsou předepsány pro výcvik. Zde měl předpis zřejmě na mysli i výjimečné případy, za kterých bude někdy vhodné použít zbraní i na větší dálky, na př. při ústupovém boji a p.

Bude prospěšné uvést, že předpis jasně stanoví způsob boje muže proti muži — voják má dovést útočit a bránit se všemi prostředky, bodákem, letmou ranou z pušky, lopatkou, pažbou, ručním granátem, a že při výcviku v boji bodákem má být po nácviku nutných základních prvků přikročeno ihned k cvičením odpovídajícím skutečnému boji.

V další stati je pojednáno o nošení výstroje a polního náčiní. Zmínky zaslouhuje ustanovení, že bodák vztýčí voják bez rozkazu včas sám, může-li dojít k náhlému střetnutí s nepřítelem (v nepřehledném terénu, v lese, v osadě, v noci a p.) a přiblíží-li se v útoku k nepříteli nebo v obraně nepřítel asi na vzdálenost 300 m.

V stati „Změny polohy těla a pohyby jednotlivce“ není podstatných změn; třeba jen říci, že při povelu k přiskoku udává velitel nejprve místo, jehož se má dosíci a že předpis dává i příklad povelu a provedení pro přískok dozadu.

Povely k palbě jsou částečně nově uspořádány. Nejprve je udání směru a povel „k palbě“, pak určení cíle; hledí se udává jen číslicí, bez udávání set metrů, na př. „pět“. Pro palbu nebo pro zastavení palby granáty je do povelu vždy vsunuto „granáty“. Technické provádění střelby granáty je nepatrně změněno; rozdíl mezi prováděním střelby v boji a při výcviku je odstraněn.

V stati „Terén a jeho úprava“ zdůrazňuje předpis využívání terénu, orientaci v terénu, význam různých příznaků, svědčících o přítomnosti nepřítelů, opevňování terénu a zastírání prací.

Pro výcvik v používání plynové masky jsou zavedeny nové povely.

Taktický výcvik jednotlivce. Tento výcvik, tak chudě obsažený v dosavadním předpise P-I-1a, byl právem značně rozšířen.

V podrobně propracované stati „Využívání terénu“, jak na místě, tak za postupu, je zdůrazněn úkol, jemuž třeba podříditi ostatní činnost.

V použití zbraně v boji stanoví předpis, na které cíle má voják střílet, je-li cílů několik, kdy má zahájit střelbu a jakou rychlostí, dále vypočítává podmínky, za kterých smí voják zahájit palbu z vlastního popudu, a konečně zdůrazňuje šetření střelivem, dává vojínu povinnost odebrat střelivo raněným a padlým; poslední karton smí vystřílet jen s povolením velitele, jinak jen na obranu svou nebo svých druhů.

Pak pojednává předpis o strážném, pozorovateli, patrači a o spojce. Přesně rozeznává strážného od pozorovatele; stanoví, že pozorovatele mají jen velitelé, velitelem čtyř počínajíc, kteří jsou speciálně vycvičeni a vyzbrojeni. Jiný voják, jemuž je dán úkol něco pozorovat anebo střežit a tedy ko-

nat někdy úkoly stejné jako pozorovatel, jmenuje se strážný. Dosavadní výraz strážní (vedeta) nahrazuje předpis pojmem „dvojice strážných“. Ustanovení o patraci a spojce, ač podrobně propracovaná, nepřinášejí podstatných změn.

Výcvik družstva.

Podstatný rozdíl mezi dosavadním předpisem P-I-1a a novým P-I-2 je ve výcviku družstva. Nový Cvičební řád zavádí, jak jsme již řekli, nedělitelné družstvo. Velitelé rojů a tedy samy roje byly zrušeny, družstvo se nedělí více na menší organické jednotky, třebaže se vzhledem k viditelnosti a uvarování se ztrát členů na dva hloučky, jejichž příslušníci jsou pro jednoduchost výcviku předem stanoveni. Dalším znakem nedělitelného družstva je rozdělení střeliva pro kulomet v celém družstvu.

Úkol velitele družstva byl značně zjednodušen hlavně v tom, že manévr, t. j. střídání palby a pohybu, může být v družstvu prováděn, je-li třeba, jen na malé vzdálenosti, kdy lze střílet i z pušek anebo granátometů, jinak může být konán jen v četě, ba lze říci, že je-li družstvo ve svazu, obvykle i na malé vzdálenosti jen v četě bude pravidlem. Nedělitelnost družstva je zřejma i z velení. Velitel družstva velí celému družstvu, jeho zástupce mu pomáhá; nenařídil-li velitel družstva jinak, je u úderníků.

Technický výcvik. Dosavadní předpis P-I-1a uváděl t. zv. cvičení „průpravná“ a cvičení „pohyblivost“. Nový předpis tato cvičení nerozeznává, ale účel jejich, t. j. pohyblivost a mechanisaci, stanoví v celém technickém výcviku. Předpis přizpůsobuje i technický výcvik boji zdůrazněním zásady, že velitel družstva vede své družstvo co možná svým chováním, které vojín napodobují.

Všimněme si rojnice! Podle dosavadního předpisu se členili vojín s rozstupem a vzdáleností zřejmě proto, aby netvořili jednu čáru a bylo tedy družstvo méně zranitelné jednou dávkou kulometu. Třeba však říci, že takové opatření — hloubka rojnice družstva 5 kroků — tomu nemohlo zabránit, ježto rozptýl zbraně je větší. Další nevýhodou členění rojnice družstva do hlouček je velmi nepříjemný pocit i ohrožení vpředu ležícího vojína, střílí-li druhý ze vzdálenosti několika kroků kolem něho. Praxe — polní střelba — to, co bylo nahoře uvedeno, potvrdila. Nový předpis proto stanoví, že vojín jsou přibližně v úrovni a zdůrazňuje využití krytů. Jen 2. a 3. pomocník dává předpis možnost být asi 10 kroků za rojnici, aby měli větší možnost sebrat náboje pro kulomet od úderníků a nabít je do zásobníků.

V rozčlenění družstva třeba se zmínit o zrušení přechodu vedeného hloučku do rozčlenění vzpříčením. Návěst tohoto způsobu přechodu nejen vyžadoval mnoho času, ale přiznejme, byl zbytečný, ježto důvod, pro který se tak dělo, aby se strany nepřítel byli všichni kryti vedoucím, nebyl oprávněný, poněvadž nemáme nepřítel jen kolmo před sebou. Podle nového předpisu přechází vedený hlouček do rozčlenění nejkratší cestou v zástupu.

Rozvinutí družstva. Podle nového předpisu může velitel družstva rozvinout jen některý hlouček v rojnici, což v dosavadním předpise pro roje nebylo. Účel tohoto opatření vysvětlí z taktického výcviku.

Přískoky družstva. Zde bude vhodné zmínit se o tom, že povel „po hloučkách“ nebo „jednotlivě“ dává velitel jen před prvním provedením tímto způsobem. Při provádění přískoků jednotlivě, ač před-

pis dává veliteli družstva i jiné možnosti provádění, nezapomíná na skutečný boj, kdy jednak má velitel družstva strhovat družstvo vpřed, vystihnout okamžik k přískoku, jednak nebude moci případně i řádně velet, a proto velitel družstva, aniž velí, vykoná sám přískok a za ním vykonají jednotlivě přískok ostatní. V obou hloučcích konají jednotlivci přískok najednou.

Palba družstva. Připomeňme zde jen ustanovení předpisu, že se na povel „kulomet k palbě“, není-li družstvo (kulometný hlouček) v rojnici, umístí jen střelec a 1. pomocník na úrovni s velitelem družstva, ostatní zůstanou v tvaru, v kterém jsou, a kryjí se. Řekli jsme již, že střelivo pro kulomet je rozděleno u všech příslušníků družstva, mimo granátníky. Pomocníci mají připraveno střelivo v zásobnicích, úderníci v kartonech. Při zahájení palby podává první pomocník střelci nejprve zásobníky ze své schránky (předpis předpokládá pro každého pomocníka schránku — pytlík — na zásobníky). Před vystřelením zásobníku ze své schránky dá znamení 2. nebo 3. pomocníku, aby mu dodal novou schránku s plnými zásobníky a schránku s prázdnými odebral. Jakmile začne kulomet pálit, stará se druhý a třetí pomocník, aby v krytu odebrali střelivo v kartonech od pomocníků a měli je připraveny k plnění prázdných zásobníků. Lze-li předpokládat vzhledem k terénu (přehledný terén bez krytů), že nastanou obtíže s odbíráním nábojů od úderníků, nařídí velitel družstva pomocníkům, aby odebrali náboje od úderníků dříve, než je budou potřebovat; jinak jim napomáhají úderníci v dodávání střeliva v kartonech podáváním, házením a p.

Předpis dává veliteli družstva povinnost, vystřílelo-li družstvo, hlavně lehký kulomet, polovinu nábojů, hlásit to veliteli čety.

Zteč družstva. Předpis přinesl jasno o ztečné vzdálenosti, třebas ji neudává číslicí. Podniká-li jednotka zteč za podpory dělostřelectva, doprovodných zbraní, těžkých kulometů nebo jen lehkých kulometů střílejících z boku, je ztečnou vzdáleností bezpečnostní vzdálenost. Je samozřejmé, že bezpečnostní vzdálenost a tedy také ztečná vzdálenost bude různá podle druhu podporujících ji zbraní. Počítáme-li u dělostřelectva tuto vzdálenost průměrně asi 200 m, může být u kulometů střílejících z boku jen několik desítek metrů a p. Druhý případ je vzdálenost, na kterou se jednotka sama pracovala k nepříteli, ať již pomocí vlastní palby nebo pod ochranou krytu terénu, noci, mlhy a p., a z níž se vrhne na nepřítele. Také zde nelze tuto vzdálenost určit číslicí.

Za těchto předpokladů rozeznává pak předpis trojí provedení zteče. Podle ztečné vzdálenosti se jednotka buď vrhne jedním rázem na nepřítele, při čemž se dá předpokládat aspoň rychlý ruch, anebo koná-li se zteč z větší vzdálenosti, na př. z bezpečnostní vzdálenosti dělostřelectva, vykoná přískok až na 50 m od nepřítele a po nejnutnějším oddechu (asi 20 vteřin) se vrhne na nepřítele a konečně zteč z pohyblivou palebnou překradou (tanky), kdy jde jednotka zpravidla zrychleně až na vzdálenost vrhu granátem a pak se během vrhne na nepřítele. Bude vhodné u zteče ještě podotknout, že jednotka po vrhu granátem nelehá, ale ihned se vrhne na nepřítele, aby využila výbuchu ručních granátů.

Taktický výcvik. V přibližování družstva není podstatných změn. Dosavadní dotykové hlídky se nazývají „čelní družstva“ a jejich patrači mohou se rozvinout jen do 100 m, lehký kulomet následuje patrače nejdále také na 100 m. Zadní družstva jsou co nejdále v zástupu.

Útok. Dosavadní předpis uváděl jako útočný tvar družstva jen rojnici, čímž bylo vydáváno celé družstvo nepřátelské palbě, ač mohl ještě,

vzhledem k vzdálenosti od nepřítele, pálit jen lehký kulomet. Nový předpis uvádí vedle rojnice jako útočný tvar také hloučky, obyčejně za sebou, dokud střelí jen lehký kulomet a dokud palba nepřátelské pěchoty není účinná. Tím se člení družstvo do hloubky, nepříteli je poskytován menší cíl, ježto úderný hlouček má zatím jen úlohu postupovat za kulometným hloučkem při řádném využití terénu. Podle dřívějšího předpisu se dalo překračování jednotek zastavených za útoku jednotkami, jež měly pokračovat v útoku jen v rojích v zástupech. Tak jsme byli často svědky, jak se jednotka přibližuje za jednotkou, kterou má překročit v rojnicích, ale v době největšího nebezpečí se shlukuje do rojů v zástupech. P-I-2 stanoví, že družstvo překračuje v rojnici.

V celém útoku družstva zdůrazňuje předpis využití každého ochabnutí nepřátelské palby, způsobené čímkoli, k postupu vpřed.

K o b r a n ě družstva buď jen podotčena povinnost družstva přispět sousednímu družstvu všemi prostředky, kterých samo nepotřebuje k ubrání svého úseku, jestliže nepřítel proniká k sousedu.

V **ú s t u p u** družstva jsou řešeny způsoby ústupu celým družstvem anebo po částech družstva. Vedoucí myšlenka je vždy zachránit co největší počet lidí, a proto lehký kulomet ustoupí zpravidla jako poslední.

Výcvik čety.

Předpis zdůrazňuje, že také velitel čety velí své četě především svým příkladem. Z toho plyne další ustanovení předpisu, aby nácvik — hlavně útoku — byl nacvičen a zmechanisován tak, aby se postup děl jen na jedno duchá znamení velitele čety, v blízkosti nepřítele pak téměř bez povelu, aby velitel čety na sebe neupozornil nepřítele.

T e c h n i c k ý v ý c v i k čety se koná podle zásad, jež jsme již uvedli u družstva. Při rozčlenění čety může velitel čety určit postup směrem podél předmětů v terénu a předpis zde zdůrazňuje využití terénu.

T a k t i c k ý v ý c v i k. V přibližování jsou dosti podstatné změny. Řekněme si, že se podle P-I-1a členila rota na dva sledy, z nichž první vysílal asi na 600 m družstva jako dotykové hlídky. Vyslala-li tedy četa 1—2 dotykové hlídky, byla rozčleněna do hloubky asi na 600 m. Velitel čety, který byl u jedné dotykové hlídky, nemohl četě velet, a došlo-li k zjednávání dotyku, trvalo velmi dlouho, než dostal četou dohromady, aby mohla pracovat jako celek. Nový předpis tuto zá vadu odstranil tím, že stanoví, že rota vysílá 1—2 čety jako čelní na vzdálenost asi 600 m a teprve tyto čety vysílají na vzdálenost asi 300 m čelní družstva, takže čety zůstávají více pohromadě a jsou dosti silné, aby slabší odpory samy zdolaly. Podotkneme ještě, že zadní čety postupují co možná nejdéle v trojstupu.

Při zjednání dotyku zdůrazňuje předpis činnost velitele čety, který nemá čekat až na výsledek boje čelních družstev, ale podle získaných zpráv, ať již od průzkumných (přezvědných) jednotek anebo z hlášení velitelů čelních družstev a vlastního pozorování má co nejdříve vzít boj do ruky, aby četou jako celkem spíše dosáhl úspěchu.

Ú t o k. Předpis dosti podrobně probírá toto období útočného boje. Vytkneme zde nejdůležitější zásady předpisu! Četa útočí v pásmu 150 m; je-li pro družstvo stanoveno pásmo 50 m, vidíme, že četě je dáváno pásmo pro všechna družstva; je-li jedno družstvo členěno do hloubky — tedy tvar trojúhelníkový s 2 družstvy vpředu, který je podle předpisu nejvhodnější

— zůstane mezi předními družstvy mezera, již prostřeluje kulomet zadního družstva. Předpis zdůrazňuje rázné pronikání vpřed. Vyráží-li četa za podpory dělostřelectva, palebné základny, tanků, jde celá najednou bez palby co nejdále vpřed; nemůže-li jít celá najednou, postupuje přískoky po družstvech, hloučcích anebo i po jednotlivcích, využívajíc krytých a nepostřelovaných přístupů. Není-li ani tento postup možný, zahájí palbu a střídá palbu a pohyb v družstvech anebo se sousedními družstvy a využije každého ochabnutí nepřátelské palby k postupu.

Předpis předvídá, že za boje nebude vždy moci velitel čety, zvláště v blízkosti nepřítelů, řídit palbu a pohyb družstev povely; tehdy proniká s družstvem, u něhož je, a strhuje ostatní družstva.

Mimo jiné pojednává předpis dost podrobně o útoku na opevněné postavení, pro záložní četou stanoví podmínky, za kterých může zahájit palbu o své vůli.

Udržení dobytého terénu. Dosud nebylo dost jasno o tom, jak si počínat, měla-li se četa po dobytí cíle zastavit a zajistit dobytý terén, ale nepřítel ustupoval a tedy měl být pronásledován. Názory byly různé; nyní předpis říká, že velitel čety vyšle z vlastního popudu v tom případě hlídku v síle nejvýše družstva, se dvěma družstvy zůstane na místě.

Obrana. Připomeňme jen, že předpis stručně, avšak jasně vypočítává povinnosti velitele čety. Z těch, které v P-I-1 obsaženy nebyly, uvedme, že velitel čety vejde v osobní styk s veliteli sousedních čet, jakož i těžkých kulometů v jeho úseku, a pokud to boj dovoluje, upravuje rozdělení úkolu pro družstva bojem částečně rozrušená.

Výcvik roty.

Nastaly-li v předpise podstatnější změny v družstvu a četě, možno říci, že se v ostatních jednotkách, rotě — pluku, neliší v zásadách tak podstatně od dosavadního předpisu P-I-1a, jak jsme již řekli, v těchto jednotkách již více aplikuje všeobecnosti. Proto poukážeme zde jen na věci důležitější, které v dosavadním předpise obsaženy nebyly, nezabíhající do podrobností.

Podotkněme, že rota se již člení na sledy, všechna družstva jedné čety však, i když se četa člení do hloubky, tvoří vždy týž sled roty.

O sestavě roty prvního sledu za přibližování jsme se zmínili již u družstva. Připomeňme k tomu jen to, že zbraně přidělené rotě jdou s 2. sledem, jejich průzkumné orgány však na výši čelních čet. Když lze očekávat střetnutí s nepřítelem, předsune velitel roty tyto zbraně na vhodná místa, aby zajistil přechod jednotlivých terénních celků a udržení dosažených míst. Dále, že velitel roty nepostupuje stále na jednom místě v sestavě, ale, je-li třeba, předjede až na výši čelních čet, aby se včas orientoval (při přechodu z jednoho terénního celku do druhého) a upravil podle potřeby další postup.

Při zjednávání dotyku pomáhá velitel roty četám ihned palbou přidělených zbraní (těžkých kulometů). Má-li některá četa úspěch, posunuje svou zálohu za ní, aby nepřátelský odpor přesáhl a zdolal. Byly-li však čelní čety zastaveny, netříští svou zálohu, aby se menšími částmi pokoušel prorazit na různých místech, nýbrž vybere si místo, které pro úspěch dalšího boje pokládá za nejdůležitější, na které může však dobře uplatnit podporu palbou, a provede zálohou útok; to znamená, že ji zasadí jen na takovém prostoru, který odpovídá její síle (na př. pro dvě čety asi 300 m).

Nelze se nezminít o dalším ustanovení. Velitel roty nemusí vůbec při zjednávání dotyku útočit, jestliže zjistí, že by neprorazil ani kdyby zasadil svou zálohu; dále ještě říká předpis, že při střetnutí může velitel roty s rotou přejít do obrany ve výhodném místě, aby jej udržel pro boj dalších jednotek, jestliže je přílišná převaha postupujícího nepřítele.

Při útoku buď jen řečeno, že předpis předvídá, že velitel roty nebude mít možnost vydat rozkaz k útoku vždy stejně, a proto stanoví, že má-li zprávy o odporech, určí četám provedení úkolu podrobně, se zvláštním zřením na spolupráci mezi četami a podporujícími je zbraněmi. Nemá-li zprávy, spokojí se tím, že dá každé četě palebného sledu jen směr a cíl podle terénu. Dále předpis stanoví, že velitel roty vede útok od cíle k cíli a na každém cíli že doplňuje původní rozkaz k útoku podle vývoje boje. Při zteči dává předpis veliteli roty povinnost podporovati zteč čet palbou svých zbraní (přidělených těžkých kulometů, granátníckým skupením čet záložního sledu) na ty odpory v hloubce postavení, které by mohly zteč ohrozit. Předpis stanoví, že velitel záložní roty musí zasáhnout v boj palbou svých prostředků z vlastního popudu a bez váhání, jestliže jde o ochranu boků rot prvního sledu nebo o odrazení protiútku. Konečně stanoví nový předpis opatření, která má velitel roty učinit, má-li vystřídat jednotky v dotyku.

V obraně stanoví předpis, jak si počíná velitel roty při přecházení do obrany v dotyku s nepřítelem a mimo dotyk, a zdůrazňuje činnost velitele roty, navázání a udržení styku s veliteli čet, velitelem praporu, zbraněmi umístěnými v úseku roty a pozorovatelem dělostřelectva, je-li v úseku roty. Předpis upravuje jinde uvedenou zásadu, že co možná nemají být prozrazeny zbraně předčasným zahájením palby, tím, že stanoví „Útočí-li nepřítel jen na části úseku roty nebo jen v úsecích rot sousedních, zahájí zbraně určené velitelem roty palby do připravených palebných soustředění, nebo je velitel roty sám vyžádá od sousedů a podporujících je zbraní.“ Dále říká předpis, že velitel roty upravuje porušený rozvrh palby během boje. Těžkým kulometům a doprovodným zbraním, jejichž hlavním úkolem je podporovat jeho úsek, má právo dát za boje nový úkol, když to průběh boje vyžaduje.

V předpise je rota první jednotka, u níž je uveden ústupový boj. Pro rotu předvídá předpis trojí rozmístění. Je-li za rotou další ústupové postavení obsazeno jinou jednotkou, rozmístí se rota s četami všeobecně vedle sebe; v terénu zvlněném, kde se střídají holé plochy s porosty, může se rozmístit šachovitě po družstvech anebo po četách, jež navzájem kryjí své boky palbou, brání se tak dlouho, dokud nepřítel nedorazí na malou vzdálenost, a pak ustoupí pod ochranou odporů umístěných dále vzadu. Jednotlivé odpory se pak umístí na čáře předem určené a vytyčené, která nesmí být nepřítelem překročena. Konečně může rota obsadit dvě ústupová postavení.

O ustanoveních pro ústup roty v noci netřeba se zmiňovat. Poukažme na ustanovení pro ústup ve dne, který v dosavadním předpise nebyl řešen vůbec. „Ústupuje-li rota ve dne pod tlakem nepřítele, zajistí velitel roty ústup především lehkými, a byly-li mu přiděleny, i těžkými kulomety s nutnou obsluhou na místě, kde jsou, nebo dále vzadu, aby umožnil ústup co největšímu počtu mužstva. Snaha velitele roty směřuje k tomu, aby své jednotky dostal rychle a nepozorovaně co nejdříve z dosahu nepřátelské pěchotní palby.“ Předpis předvídá, že nebude lze udržet naprostý pořádek

v jednotkách, a proto stanoví dále: „Aby zajistil shromáždění roty, vyše na vhodná místa na ústupové směry různé poddůstojníky, aby jednotlivce shromáždili a odeslali na určené místo.“

Výcvik praporu.

V stati „Úkoly bojových složek praporu“ vytyčuje předpis hlavní zásady jich použití. Pěší roty vedou boj, kulometná rota praporu a doprovodné zbraně a ostatní prostředky je podporují a umožňují splnění jejich úkolů. Jednotkou palby těžkých kulometů je družstvo, jehož oba kulomety mají zpravidla jeden společný úkol hlavní a jeden nebo více úkolů vedlejších. Vyžaduje-li toho boj a připouští-li to situace, může velitel družstva plnit jedním kulometem úkol hlavní a druhým jeden z úkolů vedlejších, dokud kulomet plnící hlavní úkol nemá poruchy. Jednotkou boje těžkých kulometů je četa. Je-li kulometná jednotka přidělena pěší rotě, je podřízena veliteli této roty, za její zásobování municí však odpovídá velitel kulometné roty. Za boje jsou těžké kulomety zajištěny svou obsluhou a umístěním v celkové sestavě; nejbližším pěším družstvům náleží ochrana těžkých kulometů za všech okolností. V útočném boji používá velitel praporu kulometné roty zpravidla v celku. Je-li terén nepřehledný nebo rovný, je-li použito zamlžení, je-li pásmo činnosti široké a vyžaduje-li situace více rychlého postupu než mocné palby, přidělí ji zčásti nebo zcela pěším rotám. Toto rozdělení musí přestat ihned, jakmile se změní okolnosti, které je opravňovaly. V obraně jsou jednotky těžkých kulometů podřízeny veliteli kulometné roty, od něhož dostávají rozkazy. Velitelé úseků, v jejichž prospěch působí, mají právo dát jim během boje úkoly, které boj vyžaduje. V obraně na široké frontě, v ústupovém boji nebo přechází-li prapor do obrany v dotyku s nepřítelem a velitel praporu nemá možnost k jednotnému velení, mohou být těžké kulomety přiděleny pěším rotám, aby jim velitelé dali sami úkoly.

Má-li velitel praporu doprovodné zbraně, podrží je pod svým velením; pěším rotám je přidělí jen výjimečně.

Při přibližování pamatuje předpis také na prostředky proti útočné vozbě, proti letectvu a proti plynům, což bylo v dosavadním předpise dosti opomíjeno. Pro OPÚV. zařadí zbraně proti obrněným vozidlům k čelním rotám anebo na odkrytém boku, na pravděpodobných směrech nájezdu. Pro OPL. určí palebné jednotky od jednotek 2. sledu, k ochraně proti plynům vyše s čelními četami plynovou hlídku, má-li ji přidělenou.

Také pro velitele praporu stanoví předpis, že když čelní čety přecházejí z jednoho terénního celku do druhého, předjede na úroveň s nimi, aby sám viděl a ocenil terén pro další postup.

Pro zjednávání dotyku platí pro velitele praporu asi tytéž zásady, jak jsme je uvedli u velitele roty.

V útku praporu není podstatných změn. Při obraně bude nás nejvíce zajímat nařízení pro přeskupení sestavy. Velitel praporu připraví předvidanou sestavu a palby těžkých kulometů, pěších rot a doprovodných zbraní a nařídí, jak bude provedeno, aby zůstalo nepříteli utajeno. V pásmu hlavního odporu zůstanou zpravidla jen ohniska odporu, šachovitě rozložená v terénu a palbou navzájem spojená; ta se brání na místě bez pomýšlení na ústup a rozkládají útok nepřítele za podpory těžkých kulometů středního (záchytného) pásma, doprovodných zbraní a dělostřelectva. Po-

čet a složení ohnisk odporu se řídí tím, jaký odpor mají splnit; nemají obsahovat více než $\frac{1}{3}$ sil, které pásmo vyklidily. Jednotky stažené z pásma hlavního odporu buď obsadí podle rozkazu nadřízeného velitele pásmo záchytné nebo střední na předem určených místech anebo utvoří zálohu nadřízeného velitele. Toto pásmo tvoří pak jádro obrany a je obsazeno hlavními silami praporu. Část jeho těžkých kulometů zesiluje palbu ohnisek odporu a zpomaluje nepřátelský postup, hlavní jejich část vytvoří s jednotkami pěších rot před nově obsazeným pásmem hlavní palebnou přehradu, zesílenou palbou doprovodných zbraní a dělostřelectva.

V ústupovém boji obsadí prapor podle úkolu a terénu buď dvě postavení za sebou, při čemž dvěma rotami obsadí první a jednou rotou druhé postavení nebo naopak, nebo umístí roty vedle sebe, při čemž každá obsadí dvě postavení, nebo obsadí jen jedno postavení většinou sil, při čemž vytvoří ústupový sled a následující postavení připraví a vytyčí. V terénu zvláštěm, v němž se střídají holé plochy s porosty a který neskýtá podmínek pro souvislé obsazení, a je-li hloubka prostoru, který smí být nepříteli přenechán, poměrně malá, může být výhodné, rozčlenit prapor do větší hloubky, aby kladl odpor postupně. Dvě roty praporu vytvoří šachovitě rozložené odpory, spojené navzájem palbou, a jedna rota zůstane v záloze na důležitém směru, obsadí na směrech, kde nepřítel nejvíce proniká, důležité místa na čáře, která nesmí být nepřitelem překročena, a zachytí tam čelní jednotky.

Výcvik pluku.

O výcviku pluku netřeba se mnoho zmiňovat. Jednotlivá ustanovení jsou již vyčerpána jednak ve všeobecnostech, jednak v praporu. Podotkneme jen, že předpis při každé příležitosti zdůrazňuje činnost velitele pluku a využití prostředků, jež si sám ponechal.

Závěr.

K všeobecné orientaci dodáváme, že P-I-3 bude asi obsahovat tyto stati: *všeobecnosti*: působnost velitelství vojenského tělesa, oddílů a setnin v poli, vojín a jednotky v poli, uchování tajnosti, chování k obyvatelstvu ve vlastní a nepřátelské zemi, válečné právo; *rozkazy*, *hlášení* a *zprávy*: vypracování a dodávání hlášení, rozkazů a zpráv, šířování; *orientace* a *pozorování*; *pochody*, *ubytování*, *zajištění*, *přezvědy* a *průzkum*; *služba* v obranném postavení; *zásobování* a *odsuny*: tréný vojenských těles, *doprava* a *cirkulace*, *zásobování* u vojenského tělesa, *odsuny* u vojenských těles; *různé služby*: *asanace* a *úklid bojiště*, *polní četnictvo*, *polní pošta*.

Z uvedeného rozvrhu Cvičebních řádů je vidět, že plně dostačí k provádění výcviku pěchoty. Nelze ovšem říci, že důstojníci pěchoty nesáhnou více po G-V. Velitel pluku a praporu musí ovládat i tento předpis, aby mohl cvičení své jednotky vést v duchu a v rámci nadřízené vyšší jednotky.

Při studiu určitého problému třeba chápat celkový smysl ustanovení předpisu, nelpět na jednotlivých slovech anebo větách bez zřetele na celek. Předpis neobsahuje všechny možné případy. Dává jen určité zásady, kterých třeba v určitých případech vhodně použít.

Mimo to v VI. části jsou všeobecná pojednání o zvláštních druzích boje, mající vztah ke všem jednotkám. Jde-li tedy o určitou jednotku, třeba při-

hlédnout ještě k ustanovením, pojednávajícím o té oné jednotce v částech VII.—XII.

Podobně je tomu i při sledování různých druhů boje jednotek. Nestačí přihlížet jen k pojednáním o tomto druhu boje příslušné jednotky v části VII.—XII., nýbrž třeba si všimnout i všeobecných ustanovení o boji pěchoty v části V.

VV. 1935, čís. 2, čl. 8, doplněný kuponem čís. 155 (VV. 1935, čís. 8) stanoví, že z P-I-1a pozbývají platnosti všechna ustanovení, která jsou nově řešena v P-I-2.

Pro toho, kdo nový předpis dostane, je jistě těžké říci, co z dosavadního předpisu zůstává v platnosti, dokud předpis důkladně neprostuduje. Uvádíme proto články P-I-1a, o kterých P-I-2 nepojednává a zůstávají tudíž v platnosti.

Jsou to z počt: 1. odst. čl. 453, druhá věta čl. 546 („Je-li . . . pozdrav.“), čl. 457, 458, 1. až 3. odst. čl. 460, 461 až 463, 476, 477, 480, 490 až 495; z druhého dílu hlavně ustanovení o zásobování a odsunech, průzkumných hlídkách a přezvědných oddílech: čl. 584, 585, 2. a 3. odst. čl. 628 mimo připsanou větu z 4. doplňku „Zásobování lehkého kulometu se koná podle P-III-1“, čl. 629, 672, 673, 712, 737, 738, 751 až 756, 758, 759, 762, 784, 839.

Major pěch. Josef P l a c h ý:

Taktické vyhodnocení paleb poskytovaných těžkými kulomety na pozemní cíle za nynějšího stavu techniky.

I.

Praktický dostřel těžkých kulometů se vzhledem ke kinetické energii střely při dopadu zvětšuje.

Zvětšuje se úměrně i množství paleb, které poskytuje těžký kulomet pro taktické použití.

Jest otázka, jaké hodnoty, se stanoviska taktického použití, jsou tyto palby, a do jaké míry praktického dostřelu přicházejí k taktickému použití. Zda taktické použití obsáhne celý, stále zvyšovaný rozsah praktického dostřelu, či zda se taktické použití omezí jen na určitou část tohoto rozsahu, který technika dává k dispozici.

Taktické použití se snad vlivem různých okolností omezí na určitou dálku, která bude mezi účelností a hospodárností paleb, jinak technicky možných a uskutečnitelných. Tím ovšem mohli bychom přijít i k jinému vyjádření pojmu „praktického dostřelu“.

Podkladem pro toto pojednání je francouzský předpis „Instruction pour les unités de mitrailleuses d'Infanterie 1932“. Mohl jsem zcela dobře použít také jiného předpisu o kulometech, abych dospěl k témuž cíli.

II.

Pro posouzení paleb, které nám těžký kulomet poskytuje, musíme si uvědomit některé zásady, jako nutné předpoklady tohoto pojednání.

1. Pojem hospodárnosti palby. Zde si musíme předem ujasnit pojem palby přehradné, jako palby nejhodnotnější.

Palba přehradná jest palba, která, působíc do určité části terénu, působí v něm takový účinek materiální i morální, že ji činí prakticky ne-